

Van nazorg naar voorzorg

Lea Bouwmeester is sinds juli de nieuwe voorzitter van de Federatie voor Gezondheid. De publieke en private partijen die in de federatie verbonden zijn, zetten zich in voor de maatschappelijke beweging van gezond zijn en gezond blijven.

TEKST: FRANK VAN WIJCK FOTO: LEA BOUWMEESTER

Versterk de burger, ontlast de zorg. Dit is de kortste samenvatting die Bouwmeester kan geven als antwoord op de vraag waar de Federatie voor Gezondheid voor staat. Ze legt uit: “Alle macht en alle geld zitten bij de zorg, niet bij het voorkomen van zorg. Dat moet veranderen. Vanuit die gedachte is de Federatie voor Gezondheid ontstaan als samenwerkingsverband van Ruim tachtig private en publieke partijen die actief zijn ten dienste van meer publieke gezondheid op een innovatieve wijze. Gezamenlijk willen we de publieke gezondheid vergroten, dat betekent ook de zorg ontlasten.”

Hoe wil de Federatie dit bewerkstelligen? “Door de burgers te versterken”, zegt ze. “Dat is dé manier om tot meer gezondheid te komen en de zorg te ontlasten: zorgen dat mensen niet ziek worden door ze de ruimte te bieden om mee te doen en ertoe te doen. Dit vraagt onder andere om gezonde wijken, gezond werkgeverschap en andere vormen van een nuttige invulling van de dag dan nu voor veel mensen beschikbaar zijn. Niet voor niets spreken wij bij de Federatie over de beweging ‘van nazorg naar voorzorg’. Een situatie creëren waarin mensen langdurig gezond kunnen blijven en ruimte krijgen om te participeren en daarvoor gewaardeerd te worden, betekent dat ze veel minder een beroep hoeven te doen op de curatieve of de geestelijke gezondheidszorg.”

Netwerken creëren

Onder gezonde wijken verstaat Bouwmeester goede huisvesting, onderdeel zijn van een netwerk, groenvoorziening in de woonomgeving, faciliteiten voor ontmoeting, sport en beweging in de buitenlucht. “Kortom, een fijne plek om te wonen”, zegt ze. “Als mensen een goede woonomgeving hebben, zullen ze vaker buiten komen. Ze bewegen dan niet alleen meer, maar versterken ook hun sociale contacten. Het gaat dus ook eenzaamheid tegen en het zorgt dat netwerken worden gecreëerd waarin mensen iets voor

elkaar kunnen betekenen. Een belangrijkste voorspellende factor voor problemen ontwikkelen is geen netwerk hebben. Mensen met een laag inkomen die wel een goed netwerk hebben, blijken beter staat om een gelukkig en gezond leven te leiden. Het gaat dus om meer dan alleen inkomen.”

Een voorspellende factor voor gezondheidsproblemen bij het ouder worden is bijvoorbeeld onverwerkte rouw, vervolgt Bouwmeester. Ze vertelt: “In Kampen heeft de gemeenten met uitvaartonderneming Dela vastgesteld dat mensen die rouwen op een begraafplaats vaak alleen

lopen. Dat is een vindplek, daarom is er een ontmoetingsplek gemaakt. Dit werkt natuurlijk veel beter dan afwachten tot iemands problematiek zo overheersend wordt dat hij een beroep op de ggz gaat doen. Rouw is, net zoals eenzaamheid, een collectief vraagstuk. We moeten het dus niet individueel blijven benaderen.”

De burgers versterken is dé manier om tot meer gezondheid te komen en de zorg te ontlasten

Kleinschalig en praktisch

Het zijn slechts voorbeelden van de zaken die de Federatie voor Gezondheid in kaart wil brengen en wil aanpakken, stelt Bouwmeester. “Het gaat erom te zorgen dat je zaken zo kunt aanpakken dat je problemen kunt voorkomen”, zegt ze. “Er zijn veel meer levensvragen die niet met zorg

moeten worden aangepakt, maar met gezamenlijke kennis te beginnen bij de mensen om wie het gaat. Vanuit een innovatieve mindset: wat kunnen we samen – publiek en privaat – beter dan alleen. Een mooi voorbeeld vind ik wat we zien gebeuren in Doetinchem, waar de professionals in het sociaal domein, publieke gezondheid, de eerste lijn, huisvesters en zorgaanbieder Sensire langdurig aan elkaar gekoppeld zijn om de wijk van de toekomst in kaart te brengen. Wat is er nodig wat kunnen we samen? Is er iemand die een maaltijd komt brengen of met een buur << gaat wandelen? Heel kleinschalige en voor inwoners waardevolle dingen, praktisch toepasbaar zonder er een groot-schalig subsidieprogramma voor op te hoeven zetten. Het sociaal domein versterken zonder het over regels of geld te hebben, dat is een andere aanpak. Een aantal leden van de federatie heeft hier onlangs een werkbezoek gebracht om samen te leren hoe we de vragen van de toekomst samen beter kunnen beantwoorden. En als het werkt op plak A kan plek B hier zijn voordeel mee doen. Zo zijn er tal van voorbeelden van de gezamenlijke aanpak.”

FEDERATIE VOOR GEZONDHEID

De Federatie voor Gezondheid telt ruim tachtig leden, zowel publieke als private partijen. Dit zijn: burgerorganisaties, fondsen, kennisinstututen, brancheorganisaties, beroepsverenigingen, bedrijven en zorgverzekeraars. Op basis van de ervaringen die deze partijen in hun eigen praktijk en in proeftuinen hebben opgedaan, hebben ze zichzelf ten doel gesteld elkaar te versterken in de beweging van nazorg naar voorzorg.

Onderdeel van de activiteiten van de Federatie voor Gezondheid is *MissieVeerkracht: Samen gezond en veerkrachtig de toekomst tegemoet*. Het uitgangspunt hiervan is dat de coronacrisis heeft bewezen dat investeren in gezondheid en veerkracht cruciaal is voor zowel het individu als de samenleving. Het collectieve bewustzijn vasthouden dat hierover in de coronapandemie is ontstaan, vraagt om interdisciplinariteit en een lange termijn aanpak, is de stelling.

Lea Bouwmeester is sinds 1 juli de voorzitter van de Federatie voor Gezondheid. Ze volgde Eric van der Burg op die in januari jongstleden staatssecretaris voor asiel en migratie werd. Bouwmeester (1979) was tussen 2002 en 2006 voor de PvdA-fractie in Almere woordvoerder jeugd en jongeren, economische zaken en werkgelegenheid. Van november 2006 tot maart 2017 was ze voor de PvdA lid van de Tweede Kamer met als aandachtsgebied zorg, patiëntenrechten, zorgdialoog, kwaliteit, bestuur en toezicht, veiligheid, financiering, pakket en zorginnovatie.